

ZAKON

O TRŽIŠNOJ INSPEKCIJI

Član 1.

Ovim zakonom uređuje se inspekcijski nadzor nad izvršavanjem zakona, drugih propisa, općih i pojedinačnih akata, normativa i standarda koji se primjenjuju na rad i poslovanje preduzeća, samostalnih radnji i drugih pravnih i fizičkih lica u oblastima proizvodnje, prometa roba i prometa usluga: ugostiteljskih, tur-ističkih, zanatskih, intelektualnih, agencijskih i drugih usluga, autorskih prava i drugih oblika samostalnog privredjivanja na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija), kao i ovlaštenja i dužnosti inspektora u vršenju inspekcijskog nadzora.

U oblastima iz stava 1. ovog člana tržišna inspekcija kontrolira:

- način i uslove obavljanja privrednih djelatnosti na domaćem tržištu ako posebnim zakonom nije određena nadležnost drugog tijela državne uprave;
- vanjskotrgovinsko poslovanje;
- obavljanje zanata, ako zakonom nije određena nadležnost drugih tijela državne uprave;
- zaštitu potrošača;
- cijena proizvoda i usluga, naknade, takse (osim upravnih isudskih) pretplate i druge slične naknade koje se zaračunavaju po propisu;
- kvalitet proizvoda;
- kontrolu kvaliteta proizvoda pri uvozu i izvozu;
- valjanost žigova i isprava o ispravnosti mjerila, te ispunjenjamjeriteljskih zahtjeva za pakovine;
- upotrebu mjernih jedinica i njihovo navodjenje u prometu roba;
- zaštitu znakova razlikovanja proizvoda u prometu roba.

Tržišna inspekcija obavlja i druge inspekcijske poslove određene zakonom ili drugim propisima.

U obavljanju djelatnosti prometa i veza, komunalnih djelatnosti, vaspitanja i obrazovanja, nauke, kulture, informiranja, sporta, fizičke kulture, zaštite o djeci, zdravlja, socijalne zaštite i zaštite o invalidima, tržišna inspekcija ima pravo inspekcijskog nadzora samo nad primjenom propisa koji se odnose na cijene i zaštitu korisnika usluga, ukoliko propisima kojim se uređuje obavljanje ovih djelatnosti nije drugačije određeno.

Član 2.

Poslove nadzora iz člana 1. ovog zakona, obavljaju organi uprave nadležni za poslove tržišne inspekcije (u daljem tekstu: organi tržišne inspekcije) u općini, odnosno gradu - distriktu Sarajevo, kantonu i Federaciji.

Poslove tržišne inspekcije vrše tržišni inspektori.

Član 3.

Organi tržišne inspekcije u općini, odnosno gradu - distriktu Sarajevo obavljaju poslove neposrednog nadzora iz člana 1. ovog zakona, osim poslova koji su ovim zakonom stavljeni u nadležnost kantonalne i federalne inspekcije.

"Službene novine Federacije BiH", br. 02/95

Pored poslova utvrdjenih u stavu 1. ovog člana organ tržišne inspekcije distrikta Sarajevo vrši i kontrolu trgovine na veliko na području grada - distrikta Sarajevo.

Član 4.

Kantonalni organi tržišne inspekcije obavljaju neposredan nadzor nad primjenom zakona i drugih propisa, kojima se uređuje obavljanje trgovine na veliko, kontrolu primjene propisa donesenih iz nadležnosti kantona, rješavaju po žalbama protiv rješenja koja u prvom stepenu donose organi tržišne inspekcije općine, te vrše analizu mjesečnih izvještaja općinskog organa tržišne inspekcije.

Član 5.

Federalni organ tržišne inspekcije obavlja neposredni nadzor nad primjenom zakona i drugih propisa kojima se uređuje obavljanje trgovine, trgovinskih i drugih usluga s inozemstvom, nadzire kvalitet proizvoda u proizvodnji, pri izvozu i uvozu, te zaštitu izuma, tehničkih unapredjenja i znakova kvaliteta, kao i neposredni nadzor u poslovanju Državne direkcije robnih rezervi.

Postupak provodjenja kontrole kvaliteta i uzorkovanja pri izvozu i uvozu robe i izdavanja odgovarajućeg dokumenta o kvalitetu robe, propisuje pravilnikom ministar trgovine u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Osim poslova iz stava 1. ovog člana federalni organ tržišne inspekcije obavlja i slijedeće poslove:

1. nadzor nad radom inspektora u općini, odnosno gradu -distriktu Sarajevo i kantonu;
2. koordinira rad inspektora na teritoriji Federacije, te popotrebni obavlja poslove iz djelokruga općinskih organa tržišne inspekcije, odnosno grada - distrikta Sarajevo i kantona;
3. rješava po žalbama protiv rješenja koja u prvom stepenu donose organi tržišne inspekcije kantona i grada - distrikta Sarajevo;
4. brine se o stručnom osposobljavanju tržišnih inspektora ipruža im neposrednu stručnu pomoć;
5. analizira mjesečne izvještaje kantonalne tržišne inspekcije grada - distrikta Sarajevo.

Član 6.

Ako je potrebno da se preduzmu hitne mjere u cilju osiguranja izvršenja propisa, kao i radi ostvarenja uvida u stanje i probleme u određenoj oblasti, kantonalni tržišni inspektor može i neposredno obaviti inspeksijski nadzor na teritoriji kantona u svim slučajevima iz člana 1. ovog zakona, osim onih koji su dati u nadležnost federalne inspekcije. Kada je potrebno ostvarenje cilja iz stava 1. ovog člana, federalni inspektor može i neposredno obaviti inspeksijski nadzor na teritoriji Federacije u svim slučajevima iz člana 1. ovog zakona.

Član 7.

Tržišni inspektor samostalno obavlja inspeksijski nadzor i odlučuje o preduzimanju upravnih i drugih mjera. Samostalnost tržišnog inspektora u skladu sa stavom 1. ovog člana ne isključuje pravo rukovodnog radnika koji rukovodi organom tržišne inspekcije da izdaje naredjenja inspektora za obavljanje inspeksijskog nadzora.

Član 8.

Ovlašćenje za obavljanje inspekcijskog nadzora tržišni inspektor dokazuje posebnom legitimacijom.

Oblik i sadržaj legitimacije tržišnog inspektora propisuje ministar trgovine Federacije pravilnikom o legitimaciji tržišnog inspektora.

Pravilnik o izgledu iskaznice federalnog tržišnog inspektora propisaće ministar trgovine Federacije u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu Zakona o tržišnoj inspekciji.

Član 9.

Za općinskog tržišnog inspektora može biti postavljeno lice koje pored općih uvjeta ispunjava i sljedeće posebne uvjete:

-da ima visoku stručnu spremu, dvije godine radnog iskustva u struci i položen stručni ispit ili da ima višu stručnu spremu, pet godina radnog iskustva u struci i položen stručni ispit.

Član 10.

Za federalnog i kantonalnog tržišnog inspektora može biti postavljeno lice koje pored općih uvjeta ispunjava i sljedeće posebne uvjete: da ima visoku stručnu spremu (ekonomski, pravni ili fakultet tehničkog smjera), najmanje pet godina radnog iskustva u struci i položen stručni ispit.

Član 11.

U vršenju inspekcijskog nadzora preduzeće, samostalna radnja i drugo pravno i fizičko lice (u daljem tekstu: subjekt nadzora) dužni su u momentu vršenja nadzora, na zahtjev inspektora, bez odlaganja, omogućiti mu:

- uvid u rješenje o upisu u sudski registar, odnosno odobrenje za rad;
- pregled poslovnih i pripadajućih im prostorija i drugih prostorija koje služe ili mogu služiti za obavljanje odgovarajuće djelatnosti, poslovnih prostora i objekata, uređaja i opreme, instalacija i sklopova, kapaciteta mašina, proces rada, poslovnu i tehničku dokumentaciju, poslovne knjige i druge evidencije i podatke, diskove sa informatičkim sistemima, isprave, druge dokumente i ugovore, uvozne deklaracije, fakture, zapisnike o izvršenim nivelacijama cijena, knjigovodstvenu i drugu dokumentaciju koja se odnosi na njihovo poslovanje, zatečene predmete i robu - bez obzira na namjenu i mjesto gdje se nalaze, bilješke i drugu korespondenciju o poslovanju subjekta nadzora;
- pregled vozila - bez obzira na njihovu namjenu i svojinu;
- uvid u ovlašćenje za upotrebu tuđe firme, žiga, znaka, oznake ili imena ili drugog spoljnog obilježja za proizvode zatečene na skladištu ili u prodaji;
- uvid u plombe i uvjerenja o ispravnosti mjerila i važnost žiga na mjerilima;
- uvid u dokumentaciju o zatečenim radnicima, o svojstvu radnika u radnom odnosu i dokaze o ispunjavanju posebnih uvjeta za obavljanje određenih poslova i zadataka;
- uvid u dokaze o pravu na korišćenje autorskih prava, pravaindustrijske svojine i drugih potencijalnih i licencnih prava;
- uzimanje uzoraka radi vršenja analize;
- uvid u poslovne knjige koje se vode u skladu sa zakonom
- porezima;

- uvid i u sve druge objekte i dokumenta koja su po ocjeni inspektora od značaja za inspekcijski nadzor.

Član 12.

U toku vršenja inspekcijskog nadzora inspektor saglasno zakonu i drugim propisima, može uzimati uzorke proizvoda radi davanja na analizu ovlaštenim stručnim organizacijama radi utvrđivanja stvarnog u odnosu na deklarisanu kvalitet proizvoda.

U postupku uzimanja uzoraka subjekt nadzora dužan je osigurati učešće ovlaštenog lica i preduzimati potrebne radnje za čuvanje uzoraka do njihove otpreme ovlaštenoj stručnoj organizaciji.

Ako se analizom utvrdi da uzorak ne odgovara deklarisanom kvalitetu, troškove analize i troškove transporta uzorka snosi subjekt nadzora od kojeg je uzet uzorak.

Troškovi sadržani u vrijednosti uzorka padaju na teret subjekta nadzora od kojeg je uzet uzorak.

O svakom uzetom uzorku sastavlja se zapisnik.

Član 13.

Ako prilikom inspekcijskog nadzora inspektor utvrdi da količina i vrsta uskladištene robe ili robe u prodaji ne odgovara vrsti i količini naznačene robe u raspoloživoj ulaznoj dokumentaciji, inspektor je ovlašten da izvrši popis zatečenih zaliha o trošku subjekta nadzora.

Popis robe se može vršiti i u slučajevima da inspektor osnovano sumnja: da je u objektu vršena nezakonita nivelacija cijena; da je primljena ne evidentirana roba; da u objektu ima uvoznih proizvoda za koje se ne zna tko je proizvode uveo ili je u objektu primljena roba čije porijeklo nije moguće utvrditi u momentu nadzora.

U trenutku inspekcijskog nadzora mora se osigurati i predložiti dokumentacija o svakom izvršenom popisu koji je sačinjen zbog izmjene cijene.

Član 14.

Prilikom obavljanja inspekcijskog nadzora inspektor utvrđuje identitet osoba, saslušava odgovorne osobe i svjedoke, a po potrebi koristi se uslugama stručnih osoba i stručnih institucija (drugih organa).

Tokom vršenja nadzora, odgovorno lice subjekta nadzora, obavezno je prisustvovati u svim fazama inspekcijskog nadzora ili osigurati ovlašćenu zamjenu.

O službenim radnjama, izvršenih prilikom inspekcijskog nadzora, inspektor je obavezan sačiniti zapisnik ili službenu zabilješku u skladu sa odredbama Zakona o upravnom postupku.

Ako se u trenutku kontrole ne može osigurati odgovorno lice, inspektor će na licu mjesta ostaviti poziv da u roku od dva dana a izuzetno do sedam dana, odgovorno lice mora biti u naznačeno vrijeme u objektu.

Član 15.

Tržišni inspektori su dužni prilikom obavljanja inspekcijskog nadzora uzimati u razmatranje prijave građana i udruženja potrošača primljene usmeno ili u pismenoj formi.

Član 16.

Subjekti čije poslovanje podliježe inspekcijskom nadzoru dužni su da na zahtjev tržišnog inspektora dostave tražene podatke koji su potrebni za obavljanje poslova iz djelokruga rada organa tržišne inspekcije i dozvole kontrolu poslovanja.

Član 17.

Ako tržišni inspektor utvrdi da su povrijeđeni ili da nisu primjenjivani propisi čije izvršenje nadzire, ima pravo i obavezu:

- naložiti da se utvrdjene nepravilnosti i nedostaci otklone uodredjenom roku, o čemu donosi i pismeno rješenje;
- izreći i naplatiti kaznu, ukoliko je za to odgovarajućim propisom ovlašten;
- preduzeti druge mjere, odnosno radnje, za čije je izvršenje ovlašten.

Član 18.

Tržišni inspektor izdaje rješenje o privremenoj zabrani obavljanja određene privredne djelatnosti samo ako je za to ovlašten posebnim propisom.

Ova mjera može trajati najduže tri mjeseca, ako posebnim propisom nije drugačije određeno.

Član 19.

Ako se prilikom prodaje robe subjekat nadzora ne pridržava propisane ili obavezne cijene, tržišni inspektor izdaje rješenje o privremenom oduzimanju razlike u cijeni po kojoj je roba prodana i cijene po kojoj je subjekat nadzora bio obavezan prodati robu.

Rješenjem iz prethodnog stava naložit će se i prodaja robe po propisanoj, odnosno obaveznoj cijeni.

Protiv konačnog rješenja iz stava 1. ovog člana subjekat nadzora ne može pokrenuti upravni spor.

Odluku o oduzimanju nezakonito ostvarene dobiti na razlici u cijeni donosi nadležni sud u postupku zbog privrednog prijestupa.

Član 20.

Na osnovu izvršnog rješenja o oduzimanju razlike u cijeni donesenom u upravnom postupku, nadležna služba za platni promet kod koje se vodi žiro-račun izvršenika, izvršit će blokiranje odgovarajućeg iznosa na izvršenikovom žiro-računu do pravosnažne odluke suda donesene po odredbi iz člana 19. stava 4. ovog zakona. Ako subjekat nadzora u roku od 30 dana od dana saznanja da postupak za privredni prijestup nije pokrenut, odnosno da je obustavljen, ne podnese nadležnom sudu zahtjev da u van-parničnom postupku donese odluku o osnovanosti mjere oduzimanja razlike u cijeni i visine oduzete razlike u cijeni, nadležna služba za platni promet će na traženje organa tržišne inspekcije prenijeti iznos iz stava 1. ovog člana u korist prihoda općine, odnosno grada - distrikta Sarajevo, kantona ili Federacije.

Član 21.

Ako tržišni inspektor utvrdi da je povredom propisa učinjen prekršaj, privredni prijestup ili krivično djelo, obavezan je odmah a najduže u roku od tri dana podnijeti zahtjev za

pokretanje

prekršajnog postupka, odnosno prijavu za pokretanje postupka zbog privrednog prijestupa, odnosno krivičnog djela.

Organ kome je podnešen zahtjev, odnosno prijava iz stava 1. ovog člana, dužan je da o ishodu postupka obavijesti nadležni organ tržišne inspekcije čiji je inspektor podnio zahtjev odnosno prijavu.

Protiv rješenja o prekršaju žalbu može izjaviti i organ tržišne inspekcije čiji je inspektor podnio zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka.

Član 22.

Ako je propisom predviđena mogućnost oduzimanja predmeta kojim je učinjeno krivično djelo, privredni prijestup ili prekršaj, tržišni inspektor može privremeno oduzeti taj predmet. O oduzimanju predmeta tržišni inpektor je dužan da izda potvrdu s tačnim naznačenjem oduzetog predmeta.

O izvršenom privremenom oduzimanju predmeta, tržišni inspektor je dužan odmah obavijestiti organ nadležan za pokretanje postupka zbog učinjenog krivičnog djela, privrednog prijestupa odnosno prekršaja.

Ako je oduzeti predmet podložan brzom kvaru ili ako njegovo čuvanje iziskuje nesrazmjerne troškove, inspektor je ovlašćen odrediti prodaju predmeta, o čemu je obavezan izvijestiti organ nadležan za pokretanje postupka.

Član 23.

Protiv rješenja o određivanju upravne mjere, koju je na osnovu ovog zakona ili drugog propisa donio tržišni inspektor općine, odnosno grada - distrikta Sarajevo ili kantona, može se u roku od osam dana od dana prijema rješenja podnijeti žalba kantonalnom, odnosno federalnom organu tržišne inspekcije. Žalba protiv rješenja iz stava 1. ovog člana odlaže izvršenje rješenja, ako zakonom nije drugačije određeno.

Član 24.

Protiv rješenja koje donosi federalni tržišni inspektor, može se ministru trgovine Federacije uložiti žalba u roku od 8 dana od dana prijema rješenja.

Član 25.

Tržišni inspektor je dužan čuvati kao službenu tajnu podatke za koje sazna prilikom obavljanja nadzora ili koje mu subjekt nadzora dostavi ako je propisano da su ti podaci tajna.

Član 26.

Nadležni organ unutrašnjih poslova pod uvjetima i na način utvrđen zakonom, dužan je osigurati službena lica u cilju zaštite inspektora prilikom obavljanja poslova iz svoje nadležnosti.

Član 27.

Prilikom zatvaranja objekta isti se pečate na propisan način, a odgovornost za čuvanje i osiguranje objekta snosi subjekt nadzora.

Član 28.

Novčanom kaznom od 2.000 do 8.000 DEM kaznit će se za prekršaj subjekt nadzora, ako ne dozvoli tržišnom inspektor pregled poslovne dokumentacije, robe, poslovnog prostora, tuđih ovlašćenja, mjerila i mjernih jedinica, dokaza o pravu korišćenja autorskih prava i ukoliko na bilo koji način ometa taj pregled (član 11. zakona).

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kaznit će se i odgovorno lice u preduzeću odnosno drugo pravno lice novčanom kaznom od 500 do 2.000 DEM.

Član 29.

Novčanom kaznom od 1.000 do 4.000 DEM kaznit će se za prekršaj subjekt nadzora, ako uskrati davanje traženih podataka, da netačne podatke ili izbjegava kontrolu (član 16. zakona).

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kaznit će se i odgovorno lice u preduzeću, odnosno drugo pravno lice novčanom kaznom od 250 do 1.000 DEM.

Član 30.

Novčanom kaznom od 400 do 2.000 DEM kaznit će se za prekršaj vlasnik radnje ili drugo odgovorno lice, ako ne postupi po mjerama odnosno radnjama tržišnog inspektora (član 17.).

Član 31.

Novčana kazna izrečena za prekršaje iz čl. 28, 29. i 30. ovog zakona utvrđena u DEM, naplaćuje se u valuti Federacije po srednjem tečaju koji utvrđuje Centralna banka Federacije Bosne i Hercegovine, na dan plaćanja.

Član 32.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH". Predsjedavajući Ustavotvornom skupštinom Federacije BiH, **Mariofil Ljubić**, s. r.